



Служба „Преса и
информация“

Съд на Европейския съюз
ПРЕССЪОБЩЕНИЕ № 31/22
Люксембург, 22 февруари 2022 г.

Решение по дело C-430/21
RS (Действие на решения на конституционен съд)

Правото на Съюза не допуска национална правна норма, по силата на която националните юрисдикции нямат правомощие да разглеждат съответствието с правото на Съюза на национално законодателство, обявено за конституционносъобразно с решение на конституционния съд на държавата членка

Прилагането на такава норма би накърнило принципа на предимство на правото на Съюза и ефективността на механизма на преюдициалното запитване

Съдът е сезиран с искане да се произнесе относно принципа на независимост на съдиите, закрепен в член 19, параграф 1, втора алинея ДЕС във връзка по-специално с принципа на предимство на правото на Съюза в контекст, в който съгласно националното право обща юрисдикция на държава членка няма правомощие да проверява съответствието с правото на Съюза на национална правна уредба, обявена за конституционносъобразна от конституционния съд на тази държава членка, а в случай че реши да извърши такава проверка, националният съдия рискува дисциплинарно преследване и наказания.

В разглеждания случай RS е осъден по наказателно дело в Румъния. Съпругата му подава жалба по-специално срещу няколко магистрати за евентуални нарушения, извършени в рамките на посоченото наказателно производство. Впоследствие RS подава жалба пред Curtea de Apel Craiova (Апелативен съд Крайова, Румъния), като оспорва прекомерната продължителност на наказателното производство, образувано по тази жалба.

За да се произнесе по жалбата, Апелативен съд Крайова счита, че трябва да прецени съвместимостта с правото на Съюза¹ на националното законодателство, с което се създава специализирано звено към прокуратурата, отговарящо за разследването на нарушенията, извършени в рамките на съдебната система, каквото е образувано в разглеждания случай. Като се има предвид обаче решението на Curtea Constituțională (Конституционен съд, Румъния)², постановено след решението на Съда по дело Asociația „Forumul Judecătorilor din România“ и др.³, съгласно националното право Апелативен съд, Крайова нямал правомощието да извършва такава проверка за съответствие. Всъщност с решението си Конституционният съд отхвърля като неоснователно възражението за противоконституционност, повдигнато по отношение на няколко разпоредби от това законодателство, като подчертава, че когато обявява национална правна уредба за съвместима с разпоредбите на конституцията, която налага спазването на принципа на

¹ По-конкретно, член 19, параграф 1, втора алинея ДЕС и приложението към Решение 2006/928/ЕО на Комисията от 13 декември 2006 година за създаване на механизъм за сътрудничество и проверка на напредъка на Румъния в постигането на специфични цели в областите на съдебната реформа и борбата срещу корупцията (ОВ L 354, 2006 г., стр. 56; Специално издание на български език, 2007 г., глава 11, том 51, стр. 55).

² Решение № 390/2021 от 8 юни 2021 г.

³ Решение от 18 май 2021 г., Asociația Forumul Judecătorilor din România по съединени дела [C-83/19, C-127/19, C-195/19, C-291/19, C-355/19 и C-397/19](#) (вж. също [ПС 82/21](#)), в което Съдът постановява по-специално че разглежданото законодателство противоречи на правото на Съюза, ако създаване на такова специализирано звено му не е обосновано от обективни и проверими изисквания, свързани с доброто правораздаване, и не е съпроводено от специфични гаранции, посочени от Съда (вж. т. 5 от диспозитива на посоченото решение).

предимство на правото на Съюза⁴, общата юрисдикция няма правомощието да проверява съответствието на това национално законодателство с правото на Съюза.

В този контекст Апелативен съд, Крайова решава да сезира Съда, за да изясни по същество дали правото на Съюза допуска липсата на правомощие на обща национална юрисдикция да проверява съответствието с правото на Съюза на дадена правна уредба при обстоятелства в разглеждания случай и с налагането на дисциплинарни санкции на този съдия, поради това че е решил да извърши такава проверка.

Съдът, заседаващ в голям състав, приема, че подобна национална правна уредба или практика противоречи на правото на Съюза⁵.

Съображения на Съда

Най-напред, Съдът приема, че член 19, параграф 1, втора алинея ДЕС допуска национална правна уредба или практика, която предвижда, че по силата на националното конституционно право общите съдилища на държава членка са обвързани от решение на конституционния съд на тази държава членка, в което е постановена съответствието на национално законодателство с конституцията на тази държава, при условие че националното право гарантира независимостта на този конституционен съд, по-специално по отношение на законодателната и изпълнителната власт. Случаят обаче не е такъв, когато прилагането на такава правна уредба или практика предполага изключване на всякаква компетентност на тези общи юрисдикции да преценяват съвместимостта с правото на Съюза на национално законодателство, за което въпросният конституционен съд е приел, че съответства на дадена национална конституционна разпоредба, предвиждаща предимството на правото на Съюза.

По-нататък Съдът подчертава, че спазването на задължението на националния съд да приложи изцяло всяка разпоредба от правото на Съюза с директен ефект е необходимо по-специално за да се гарантира спазването на равнопоставеност на държавите членки пред Договорите, което изключва възможността на правния ред на Съюза да се противопостави едностранна мярка, независимо от нейния вид, и представлява израз на принципа на лоялно сътрудничество, прогласен в член 4, параграф 3 ДЕС, който налага да се остави без приложение всяка разпоредба, която евентуално противоречи на националното законодателство, независимо дали тя предхожда или следва правилото на Съюза с директен ефект.

В този контекст Съдът припомня, че вече е постановил, от една страна, че разглежданото законодателство попада в приложното поле на Решение 2006/928⁶, поради което трябва да отговаря на изискванията, произтичащи от правото на Съюза, по-специално от член 2 и член 19, параграф 1 ДЕС⁷. От друга страна, както член 19, параграф 1, втора алинея ДЕС, така и специфичните референтни цели в областта на реформата на съдебната система и борбата с корупцията, посочени в приложението към Решение 2006/928, са формулирани ясно и точно и не съдържат каквото и да било условие, поради което имат директен ефект⁸. От това следва, че ако не може да се извърши тълкуване на националните разпоредби в съответствие с посочената разпоредба или посочените цели, общите румънски юрисдикции трябва да отхвърлят по собствен почин тези национални разпоредби.

В това отношение Съдът отбелязва, че румънските общи съдилища по принцип са компетентни да преценяват съвместимостта с тези норми на правото на Съюза на

⁴ В решение № 390/2021 Конституционният съд приема, че разглежданото законодателство съответства на член 148 от Constituția României (Конституцията на Румъния).

⁵ С оглед на член 19, параграф 1, втора алинея ДЕС във връзка с член 2 и член 4, параграфи 2 и 3 ДЕС, член 267 ДФЕС, както и принципа на предимство на правото на Съюза.

⁶ Вж. бележка под линия 1 за пълното позоваване на Решение 2006/928.

⁷ Решение по дело Asociația „Forumul Judecătorilor din România” и др., посочено по-горе, точки 183 и 184.

⁸ Решение Asociația „Forumul Judecătorilor din România” и др., цитирано по-горе, т. 249 и 250 и решение от 21 декември 2021 г., Euro Vox Promotion и др. [C-357/19](#), [C-379/19](#), [C-547/19](#), [C-811/19](#) и [C-840/19](#) (вж. също [ПС 230/21](#)), т. 253.

националната правна уредба, без да е необходимо да сезират Конституционния съд с такова искане. Те обаче нямат такава компетентност, когато Конституционният съд е постановил, че тази правна уредба е в съответствие с национална конституционна разпоредба, предвиждаща предимството на правото на Съюза, доколкото тези юрисдикции са длъжни да се съобразят с това решение. Такова национално правило или практика обаче би попречило на пълното действие на разглежданите норми на правото на Съюза, тъй като би възпрепятствало общата юрисдикция, от която се иска да осигури прилагането на правото на Съюза, сама да преценява съвместимостта на тези законодателни разпоредби с това право.

Освен това прилагането на такава национална разпоредба или практика би накърнило ефективността на сътрудничеството между Съда и националните юрисдикции, въведено с механизма на преюдициалното запитване, разубеждавайки общата юрисдикция, която трябва да реши спора, да сезира Съда с преюдициално запитване, за да се съобрази с решенията на конституционния съд на съответната държава членка.

Съдът подчертава, че тези констатации се налагат в още по-голяма степен при положение, в което решение на конституционния съд на съответната държава членка отказва да изпълни постановено от Съда решение по преюдициално запитване, като се основава по-специално на конституционната идентичност на тази държава членка и на съображението, че Съдът е превишил правомощията си. Съдът отбелязва, че на основание член 4, параграф 2 ДЕС може да се наложи да провери дали дадено задължение, произтичащо от правото на Съюза, не нарушава националната идентичност на държава членка. За сметка на това тази разпоредба няма нито за цел, нито за последица да разреши на конституционен съд на държава членка, в нарушение на задълженията му по силата на правото на Съюза, да не прилага норма от правото на Съюза, тъй като тази норма не била съобразена с националната идентичност на съответната държава членка, определена от националния конституционен съд. Ето защо, ако Конституционният съд на държава членка счита, че разпоредба от вторичното право на Съюза, тълкувана от Съда, нарушава задължението за зачитане на националната идентичност на тази държава членка, той трябва да сезира Съда с преюдициално запитване, за да прецени действителността на тази разпоредба в светлината на член 4, параграф 2 ДЕС, доколкото единствено Съдът е компетентен да установи недействителност на акт на Съюза.

Освен това Съдът подчертава, че след като разполага с изключителна компетентност да дава окончателно тълкуване на правото на Съюза, на основание на собственото си тълкуване на разпоредби от правото на Съюза Конституционният съд на държава членка не може валидно да постанови, че Съдът е приел решение, с което излиза извън обхвата на неговата компетентност, и следователно да откаже да изпълни решение, постановено от Съда по преюдициално запитване.

Освен това, като се основава на предходната си практика⁹, Съдът уточнява, че член 2 и член 19, параграф 1, втора алинея ДЕС не допускат национална правна уредба или практика, допускащи да се ангажира дисциплинарната отговорност на националния съдия за всяко неспазване на решенията на националния конституционен съд, и по-специално за това, че не е приложил решение, с което той отказва да изпълни постановено от Съда решение по преюдициално запитване.

ЗАБЕЛЕЖКА: Преюдициалното запитване позволява на юрисдикциите на държавите членки, в рамките на спор, с който са сезирани, да се обърнат към Съда с въпрос относно тълкуването на правото на Съюза или валидността на акт на Съюза. Съдът не решава националния спор. Националната юрисдикция трябва да се произнесе по делото в съответствие с решението на Съда. Това решение обвързва по същия начин останалите национални юрисдикции, когато са сезирани с подобен въпрос.

Неофициален документ, предназначен за медиите, който не обвързва Съда

⁹ Решение Euro Box Promotion и др., посочено по-горе.

[Пълният текст](#) на съдебното решение е публикуван на уебсайта CURIA в деня на обявяването

За допълнителна информация се свържете с Илияна Палъова ☎ (+352) 4303 4293

Кадри от обявяването на решението са достъпни на „[Europe by Satellite](#)“ ☎ (+32) 2 2964106